

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
2. ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
3. ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ลัดดา ศุขปรีดี ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.อาพันธ์นิต เจนจิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยบูรพา
3. นายธนธิป ธรรมรักษา ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 1 จังหวัดฉะเชิงเทรา
4. นางหอมละออง ประทุมเกษร ครู (คศ.4) โรงเรียนวัดน้อย สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา
5. นางบังอร สถิตยกุล ครู (คศ.2) โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ฯ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
จังหวัดฉะเชิงเทรา

(สำเนา)

ที่ ศธ 0528.03/0053-0057

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

169 ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข

อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

9 มกราคม 2549

เรื่อง ขออนุมัติโครงการในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงการวิทยานิพนธ์และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางพยงค์ศรี แม้นอินทร์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในความควบคุมดูแลของ รศ.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขออนุมัติจากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ประทุม ม่วงมี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3839-5855

โทรศัพท์ 0-3839-3466

ผู้วิจัยโทร 0-9781-6140

(สำเนา)

ที่ ศธ 0528.03/0690

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

169 ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข

อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

21 กุมภาพันธ์ 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองเจ้า
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางพยงค์ศรี แม่นอินทร์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนา
ชุดการสอน เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในความควบคุมดูแลของ รศ.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย ประธานกรรมการ มีความ
ประสงค์ขออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดย
ผู้วิจัยจะขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 22-24 กุมภาพันธ์ 2549 อนึ่ง
โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
บูรพา เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ประทุม ม่วงมี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-3466

ผู้วิจัยโทร 0-97816140

(สำเนา)

ที่ ศธ 0528.03/0690

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

169 ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข

อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

21 กุมภาพันธ์ 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ฯ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางพยงค์ศรี แม่นอินทร์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนา
ชุดการสอน เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในความควบคุมดูแลของ รศ.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย ประธานกรรมการ มีความ
ประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยจะขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่าง
วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2549 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2549 อนึ่ง โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านขั้นตอน
การพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาเรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ประทุม ม่วงมี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-3466

ผู้วิจัยโทร 0-97816140

ภาคผนวก ข
ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 8 ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ชุดการสอน โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

รายการประเมิน	ผลการประเมิน					เฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3	4	5		
1. รูปแบบของชุดการสอน							
1.1 รูปแบบการนำเสนอ	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
1.2 ลำดับขั้นตอนของชุดการสอน	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
1.3 มีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
2. การใช้ภาษา							
2.1 สื่อความหมายได้ชัดเจนเข้าใจง่าย	4	4.33	4.83	5	5	4.63	มากที่สุด
2.2 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	3.5	5	4.83	5	4.83	4.63	มากที่สุด
2.3 ถูกต้องตามหลักภาษา	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
3. คู่มือครู							
3.1 คำแนะนำการเตรียมตัวก่อนสอน	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
3.2 คำแนะนำการปฏิบัติขณะสอน	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
3.3 คำแนะนำขณะปฏิบัติหลังสอน	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
3.4 มีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
4. เนื้อหาของชุดการสอน							
4.1 เหมาะสมกับเวลาเรียน	4	4.83	4.50	4.83	4.67	4.57	มากที่สุด
4.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
4.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
4.4 มีความยากง่ายเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	3.67	5	4.83	5	5	4.70	มากที่สุด
5. กิจกรรม							
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
5.2 นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง	5	5	5	5	4.83	4.97	มากที่สุด
5.3 เน้นกระบวนการปฏิบัติ	5	5	5	5	5	5.00	มากที่สุด

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการประเมิน					เฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3	4	5		
5.4 ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะในการฝึกปฏิบัติ	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
5.5 เหมาะสมกับเวลา	4	5	4.67	4.83	4.83	4.67	มากที่สุด
6. สื่อการเรียนการสอน							
6.1 สอดคล้องกับกิจกรรม	4	4	5	5	5	4.60	มากที่สุด
6.2 เหมาะสมกับนักเรียน	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
6.3 กระตุ้นให้การสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
7. การประเมินผล							
7.1 วัดได้ครอบคลุม	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
7.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
7.3 แบบทดสอบประจำชุดการสอน	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
7.4 แบบวัดทักษะปฏิบัติ	4	5	4	5	5	4.60	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.09	4.93	4.95	4.99	4.97	4.79	มากที่สุด

ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของชุดการสอน เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 ชุด มีความเหมาะสมและเหมาะสมมากตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่จะนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งมีค่าเฉลี่ยภาพรวม 4.79

ตารางที่ 9 แสดงการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์ (IOC)
ของแบบทดสอบประจำชุดการสอน จำนวนชุดละ 10 ข้อ

ชุดการสอนที่	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	5	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	6	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	8	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	9	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	10	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
2	1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	5	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	6	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	8	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	9	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	10	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ชุดการสอนที่	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
3	1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	5	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	6	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	8	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	9	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	10	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
4	1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	5	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	6	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	8	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	9	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	10	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ชุดการสอบที่	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
5	1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	5	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	6	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	8	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	9	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	10	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
6	1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	5	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	6	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	8	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	9	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
	10	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1

ตารางที่ 10 แสดงการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์ (IOC)
ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ

ข้อที่	ค่าIOC	ข้อที่	ค่าIOC
1	1	21*	1
2*	1	22*	1
3	1	23*	1
4	1	24*	1
5	1	25*	1
6*	1	26*	1
7	1	27	1
8	1	28	1
9	1	29	1
10*	1	30*	1
11*	1	31*	1
12	1	32	1
13*	1	33	1
14	1	34	1
15	1	35*	1
16	1	36	1
17	1	37	1
18*	1	38*	1
19*	1	39*	1
20*	1	40*	1

* เป็นข้อที่คัดเลือกนำไปเป็นแบบทดสอบ

ตารางที่ 11 แสดงการหาจุดตัดของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายข้อ จำนวน 20 ข้อ

ข้อที่	ความน่าจะเป็นในการตอบข้อสอบถูกต้องตามความคิดเห็น			รวม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1	.7	.5	.5	1.7
2	.8	.4	.5	1.7
3	.8	.6	.3	1.7
4	.6	.6	.4	1.6
5	.7	.4	.7	1.8
6	.6	.9	.6	2.1
7	.7	.7	.7	2.1
8	.3	.8	.8	1.9
9	.7	.8	.6	2.1
10	.7	.6	.6	1.9
11	.8	.9	.4	2.1
12	.7	.7	.7	2.1
13	.7	.8	.7	2.2
14	.4	.5	.7	1.6
15	.7	.7	.7	2.1
16	.4	.5	.8	1.7
17	.6	.5	.7	1.8
18	.4	.7	.4	1.5
19	.3	.8	.5	1.6
20	.4	.4	.7	1.5
รวม				36.8

ผลรวมความน่าจะเป็น = 36.80

เฉลี่ยความน่าจะเป็น = 12.27

จุดตัด = 12

ตารางที่ 12 แสดงค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (B)
1	.65	.46
2	.50	.47
3	.50	.47
4	.70	.29
5	.55	.31
6	.50	.24
7	.55	.31
8	.65	.21
9	.75	.36
10	.70	.53
11	.70	.53
12	.80	.43
13	.70	.29
14	.70	.53
15	.65	.46
16	.80	.43
17	.50	.24
18	.70	.29
19	.70	.29
20	.55	.31

ตารางที่ 13 แสดงการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์ (IOC)
ของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อนาฏศิลป์ไทย จำนวน 30 ข้อ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5				คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	16	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	17	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
3*	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	18	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	19	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
5	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	20	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
6	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	21	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
7*	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	22	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
8	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	23	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
9	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	24	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
10	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	25*	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
11*	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	26*	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
12*	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	27*	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
13*	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	28*	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
14	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	29*	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1
15	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	30	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1

* คือข้อที่คัดเลือกนำไปเป็นแบบทดสอบ

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดเจตคติต่อนาฏศิลป์ไทย จำนวน 30 ข้อ มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการจัดเจตคติต่อนาฏศิลป์หลังเรียนด้วยชุดการสอน มีค่า IOC เท่ากับ 1

ตารางที่ 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเจตคติต่อนาฏศิลป์ไทยรายข้อ จำนวน 30 ข้อ

ข้อที่	ข้อที่ใช้จริง	ค่า t	ข้อที่	ข้อที่ใช้จริง	ค่า t
1	-	.95	16	-	1.41
2	-	2.06	17	-	1.77
3	1	3.16	18	-	2.14
4	-	1.34	19	-	2.21
5	-	2.19	20	-	2.12
6	-	1.26	21	-	1.46
7	2	3.16	22	-	1.77
8	-	-.45	23	-	.88
9	-	3.14	24	-	2.68
10	-	1.09	25	6	3.13
11	3	2.89	26	7	4.43
12	4	3.46	27	8	3.21
13	5	4.00	28	9	3.21
14	-	2.68	29	10	2.75
15	-	1.77	30	-	6.33

ตารางที่ 15 แสดงผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะปฏิบัติหลังเรียนด้วย
ชุดการสอนที่ 2

นักเรียนคนที่	X	Y	X^2	Y^2	XY
1	37	36	1369	1296	1332
2	39	39	1521	1521	1521
3	39	37	1521	1369	1443
4	39	38	1521	1444	1482
5	39	36	1521	1296	1404
6	37	36	1369	1296	1332
7	44	43	1936	1849	1892
8	38	38	1444	1444	1444
9	37	37	1369	1369	1369
10	38	36	1444	1296	1368
11	39	38	1521	1444	1482
12	39	37	1521	1369	1443
13	39	36	1521	1296	1404
14	37	38	1369	1444	1406
15	37	36	1369	1296	1332
16	37	35	1369	1225	1296
17	38	36	1444	1296	1368
18	37	36	1369	1296	1332
19	37	37	1369	1369	1369
20	39	39	1521	1521	1521
รวม	766	744	29388	27736	28539

แสดงการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร } r_{XY} &= \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}} \\
 &= \frac{20(28539) - (766)(744)}{\sqrt{[20(29388) - (766)^2][20(27736) - (744)^2]}} \\
 &= \frac{570780 - 569904}{\sqrt{(587760 - 586756)(554720 - 553536)}} \\
 &= \frac{876}{\sqrt{(1004)(1184)}} \\
 &= \frac{876}{1090.29} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

$\therefore$ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .80

ตารางที่ 16 แสดงผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะปฏิบัติหลังเรียนด้วย
ชุดการสอนที่ 3

นักเรียนคนที่	X	Y	X^2	Y^2	XY
1	35	35	1225	1225	1225
2	38	37	1444	1369	1406
3	36	35	1296	1225	1260
4	37	38	1369	1444	1406
5	36	35	1296	1225	1260
6	33	34	1089	1156	1122
7	40	39	1600	1521	1560
8	36	35	1296	1225	1260
9	34	34	1156	1156	1156
10	36	35	1296	1225	1260
11	35	36	1225	1296	1260
12	35	34	1225	1156	1190
13	37	37	1369	1369	1369
14	36	36	1296	1296	1296
15	36	35	1296	1225	1260
16	33	33	1089	1089	1089
17	33	32	1089	1024	1056
18	34	34	1156	1156	1156
19	33	34	1089	1156	1122
20	38	38	1444	1444	1444
รวม	711	706	25345	24982	25157

แสดงการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร} \quad r_{XY} &= \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}} \\
 &= \frac{20(25157) - (711)(706)}{\sqrt{[20(25345) - (711)^2][20(24982) - (706)^2]}} \\
 &= \frac{503140 - 501966}{\sqrt{(506900 - 505521)(499640 - 498436)}} \\
 &= \frac{1174}{\sqrt{(1379)(1204)}} \\
 &= \frac{1174}{1288.53} \\
 &= 0.91
 \end{aligned}$$

∴ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .91

ตารางที่ 17 แสดงผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะปฏิบัติหลังเรียนด้วย
ชุดการสอนที่ 4

นักเรียนคนที่	X	Y	X^2	Y^2	XY
1	47	45	2209	2025	2115
2	50	50	2500	2500	2500
3	48	47	2304	2209	2256
4	47	47	2209	2209	2209
5	49	49	2401	2401	2401
6	47	46	2209	2116	2162
7	51	50	2601	2500	2550
8	49	46	2401	2116	2254
9	47	45	2209	2025	2115
10	48	45	2304	2025	2160
11	48	45	2304	2025	2160
12	47	46	2209	2116	2162
13	47	47	2209	2209	2209
14	47	46	2209	2116	2162
15	48	47	2304	2209	2256
16	46	45	2116	2025	2070
17	46	46	2116	2116	2116
18	48	47	2304	2209	2256
19	48	49	2034	2401	2352
20	51	50	2601	2500	2550
รวม	959	938	46023	44052	45015

แสดงการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร} \quad r_{XY} &= \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}} \\
 &= \frac{20(45015) - (959)(938)}{\sqrt{[20(46023) - (959)^2][20(44052) - (938)^2]}} \\
 &= \frac{900300 - 899542}{\sqrt{(920460 - 919681)(881040 - 879844)}} \\
 &= \frac{758}{\sqrt{(779)(1196)}} \\
 &= \frac{758}{965.27} \\
 &= 0.79
 \end{aligned}$$

∴ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.79

ตารางที่ 18 แสดงผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะปฏิบัติหลังเรียนด้วย
ชุดการสอนที่ 5

นักเรียนคนที่	X	Y	X^2	Y^2	XY
1	28	27	784	729	756
2	30	29	900	841	870
3	28	27	784	729	756
4	28	26	784	676	728
5	27	27	729	729	729
6	27	26	729	676	702
7	32	30	1024	900	960
8	27	27	729	729	729
9	26	28	676	784	728
10	27	28	729	784	756
11	27	27	729	729	729
12	28	26	784	676	728
13	28	27	784	729	756
14	27	26	729	676	702
15	26	25	676	625	650
16	26	25	676	625	650
17	27	27	729	729	729
18	26	27	676	729	702
19	26	27	676	729	702
20	30	30	900	900	900
รวม	551	542	15227	14724	14962

แสดงการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร } r_{XY} &= \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}} \\
 &= \frac{20(14962) - (551)(542)}{\sqrt{[20(15227) - (551)^2][20(14724) - (542)^2]}} \\
 &= \frac{299240 - 298642}{\sqrt{(304540 - 303601)(294480 - 293764)}} \\
 &= \frac{598}{\sqrt{(939)(716)}} \\
 &= \frac{598}{819.95} \\
 &= 0.73
 \end{aligned}$$

∴ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.73

ตารางที่ 19 แสดงผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะปฏิบัติหลังเรียนด้วย
ชุดการสอนที่ 6

นักเรียนคนที่	X	Y	X^2	Y^2	XY
1	50	49	2500	2401	2450
2	57	55	3249	3025	3135
3	50	51	2500	2601	2550
4	52	52	2704	2704	2704
5	51	52	2601	2704	2652
6	50	49	2500	2401	2450
7	57	55	3249	3025	3135
8	53	50	2809	2500	2650
9	50	49	2500	2401	2450
10	53	52	2809	2704	2756
11	51	49	2601	2401	2499
12	50	49	2500	2401	2450
13	51	48	2601	2304	2448
14	51	50	2601	2500	2551
15	50	51	2500	2601	2551
16	49	49	2401	2401	2401
17	49	50	2401	2500	2450
18	50	49	2500	2401	2450
19	51	49	2601	2401	2499
20	57	52	3249	2704	2964
รวม	1032	1010	53376	51080	52195

แสดงการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร } r_{XY} &= \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}} \\
 &= \frac{20(52195) - (1032)(1010)}{\sqrt{[20(53376) - (1032)^2][20(51080) - (1010)^2]}} \\
 &= \frac{1043900 - 1042320}{\sqrt{(1067520 - 1065024)(1021600 - 1020100)}} \\
 &= \frac{1580}{\sqrt{(2496)(1500)}} \\
 &= \frac{1580}{1934.94} \\
 &= 0.82
 \end{aligned}$$

∴ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .82

ตารางที่ 20 แสดงผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังสิ้นสุด
การเรียนรู้ด้วยชุดการสอนครบทุกชุด

นักเรียนคนที่	X	Y	X^2	Y^2	XY
1	17	17	289	289	289
2	18	18	324	324	324
3	18	17	324	289	306
4	17	17	289	289	289
5	17	18	289	324	306
6	18	17	324	289	306
7	20	19	400	361	380
8	17	17	289	289	289
9	18	18	324	324	324
10	19	18	361	324	342
11	17	17	289	289	289
12	18	17	324	289	306
13	18	18	324	324	324
14	17	17	289	289	289
15	17	17	289	289	289
16	19	18	289	324	342
17	17	17	361	289	289
18	18	18	324	324	324
19	18	18	324	324	324
20	20	18	400	324	360
รวม	358	351	6426	6167	6291

แสดงการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

$$\begin{aligned}
 r_{xy} &= \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N(\sum X^2) - (\sum X)^2][N(\sum Y^2) - (\sum Y)^2]}} \\
 &= \frac{20(6291) - (358)(351)}{\sqrt{[20(6426) - (358)^2][20(6167) - (351)^2]}} \\
 &= \frac{125820 - 125658}{\sqrt{(128520 - 128164)(123340 - 123201)}} \\
 &= \frac{162}{\sqrt{356 \times 139}} \\
 &= \frac{162}{222.45} \\
 &= 0.73
 \end{aligned}$$

∴ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .73

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนหลังทำการทดลองกับเกณฑ์ โดย
คำนวณจากสูตร t-Test แบบ One Group

$$t = \frac{\bar{X} - \mu^*}{\frac{S}{\sqrt{n}}}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง
 μ^* แทน ค่าเฉลี่ยที่เป็นเกณฑ์ *
 S แทน คะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คำนวณได้จากกลุ่มตัวอย่าง
 n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า

$$t = \frac{4.73 - 3.51}{\frac{.30}{\sqrt{30}}}$$

$$= \frac{1.22}{.30}$$

$$5.48$$

$$= \frac{1.22}{.05}$$

$$= 24.40$$

การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน E_1 / E_2 เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์
โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/ 80

การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน E_1

80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการกำหนดแบบทดสอบประจำ
ชุดการสอนและแบบวัดทักษะปฏิบัติแต่ละท่าของนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 80 ของ
คะแนนเต็ม

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum x$ คือ คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบประจำชุดการสอนและวัดทักษะ
ปฏิบัติ

A คือ รวมคะแนนเต็มระหว่างแบบทดสอบและวัดทักษะปฏิบัติ

N คือ จำนวนผู้เรียน

ชุดที่ 1	E_1	=	$\frac{245}{30} \times 100$	=	81.70
ชุดที่ 2	E_2	=	$\frac{1435}{54} \times 100$	=	88.57
ชุดที่ 3	E_3	=	$\frac{1293}{50} \times 100$	=	86.20
ชุดที่ 4	E_4	=	$\frac{1677}{66} \times 100$	=	84.70
ชุดที่ 5	E_5	=	$\frac{1080}{42} \times 100$	=	85.71
ชุดที่ 6	E_6	=	$\frac{1788}{70} \times 100$	=	85.14

แทนค่าในสูตร (E_1)

$$\begin{aligned} E_1 &= \frac{81.70 + 88.57 + 86.20 + 84.70 + 85.71 + 85.14}{6} \\ &= \frac{512.03}{6} \\ &= 85.34 \end{aligned}$$

ดังนั้นประสิทธิภาพของการทดสอบประจำชุดการสอน และวัดทักษะปฏิบัติประจำชุดการสอนรวมทั้ง 6 ชุด มีประสิทธิภาพ 85.34 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

การหาประสิทธิภาพชุดการสอน E_2

80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึงคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วัดทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียนครบทุกชุดแล้วคิดเป็นร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

$$\text{สูตรที่ 2} \quad E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100$$

เมื่อ E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum F$ คือ คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียนด้วยชุดการสอนสิ้นสุดลง

B คือ รวมคะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียนด้วยชุดการสอนสิ้นสุดลง

N คือ จำนวนผู้เรียน

แทนค่าในสูตร (E_2)

$$\begin{aligned} E_2 &= \frac{1072}{40} \times 100 \\ &= \frac{35.73}{40} \times 100 \\ &= 89.33 \end{aligned}$$

ดังนั้นประสิทธิภาพของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวัดทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียนด้วยชุดการสอนสิ้นสุดลง คิดเป็นร้อยละ 89.33 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ภาคผนวก ค

1. ชุดการสอน เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. แบบวัดทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์
4. แบบวัดเจตคติต่อนาฏศิลป์ไทย
5. ประวัติของผู้วิจัย

ชุดการสอน

เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์

โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

จัดทำโดย

นางอภินันท์พร แม่นวิเศษพงศ์

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ส่วนที่เป็นเนื้อหาของนาฏศิลป์และการปฏิบัติกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในการจัดทำชุดการสอนครั้งนี้ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งเป็นผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยบูรพาและผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันต่าง ๆ

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ชุดการสอนนี้ จะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อวิชาสาระนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษาปีที่ 3 อันเป็นรากฐานของการพัฒนานาฏศิลป์ไทย

ผู้จัดทำขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมซึ่งเป็นผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำชุดการสอน ดังกล่าว จนสำเร็จสมบูรณ์ ได้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

อภิสิทธิ์พร แม่นวิเศษพงศ์

ชุดการสอน

สาระนาฏศิลป์ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์
โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชุดที่ 1 ความรู้ทั่วไป ความเป็นมา ความหมาย
ของนาฏศิลป์ นาฏยศัพท์และภาษาทำ
นาฏศิลป์

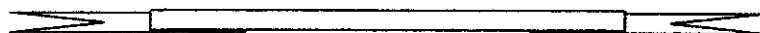
ชุดที่ 2 การจีบมือและสะบัดมือจีบ

ชุดที่ 3 การตั้งวง

ชุดที่ 4 การเคลื่อนไหวร่างกาย อากาของเท้า

ชุดที่ 5 การเคลื่อนไหวร่างกาย อากาของลำตัว

ชุดที่ 6 การเคลื่อนไหวร่างกาย ภาษาทำนาฏศิลป์

คู่มือการใช้ชุดการสอน

ชุดการสอน เรื่องนาฏศิลป์และภาษาทำนาฏศิลป์ โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน

ชุดการสอนนี้สร้างขึ้นจากเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยที่ 6 เรื่อง ทำรำไทยพื้นฐาน มีสาระการเรียนรู้เรื่อง นาฏศิลป์และภาษาทำนาฏศิลป์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยนำเนื้อหามาวิเคราะห์ และแบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 หัวเรื่อง แล้วนำมาสร้างเป็นชุดการสอน จำนวน 6 ชุด ชุดละ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาในการสอน แผนละ 1-2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง ซึ่งประกอบด้วย

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.1 มีความรู้ความเข้าใจ ประวัติความเป็นมา ความหมายของนาฏศิลป์ไทย
นาฏศิลป์และภาษาทำนาฏศิลป์และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ไทย

1.2 มีความรู้ความเข้าใจ ความหมายของการจับมือ สะบัดมือจับ การตั้งวง
การเคลื่อนไหวร่างกาย อาการของเท้า ของลำตัวและภาษาทำนาฏศิลป์ได้

1.3 มีทักษะในการปฏิบัติท่าจับมือ สะบัดมือจับ ท่าตั้งวง เคลื่อนไหวร่างกาย
อาการของเท้า ของลำตัวและภาษาทำนาฏศิลป์ได้สวยงาม

1.4 สามารถนำความรู้ไปใช้ในการแสดงออกอย่างอิสระประกอบบทเพลงได้

2. จำนวนชุดการสอน มีดังนี้

ชุดการสอนที่ 1 ความรู้ทั่วไป ความเป็นมา ความหมายของนาฏศิลป์ นาฏศิลป์
และภาษาทำนาฏศิลป์

ชุดการสอนที่ 2 การจับมือและสะบัดมือจับ

ชุดการสอนที่ 3 การตั้งวง

ชุดการสอนที่ 4 การเคลื่อนไหวร่างกาย อาการของเท้า

ชุดการสอนที่ 5 การเคลื่อนไหวร่างกาย อาการของลำตัว

ชุดการสอนที่ 6 การเคลื่อนไหวร่างกาย ภาษาทำนาฏศิลป์

ชุดการสอนนี้ เป็นชุดการสอนที่เน้นกระบวนการปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนได้สังเกต
เลียนแบบ ฝึกปฏิบัติจริง ฝึกจนชำนาญ และสามารถนำไปใช้ประกอบบทเพลงได้ โดยการเรียนรู้

จากการสาธิต ของครูผู้สอนจากสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลายและยึดเป็นหลักในการฝึกทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ไทย

3. บทบาทของครู

สิ่งที่ครูควรปฏิบัติก่อนใช้ ขณะใช้และหลังการใช้ชุดการสอน มีดังนี้

- 3.1 ครูควรศึกษาและทำความเข้าใจวิธีการใช้ชุดการสอน วิธีสอนและวิธีวัดและประเมินผลของชุดการสอนให้ชัดเจน
- 3.2 ครูควรเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า เตรียมสถานที่ ตลอดจนสื่อต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนใช้ชุดการสอน
- 3.3 ครูควรตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุดการสอนให้เรียบร้อยทั้งก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนทุกครั้ง
- 3.4 ครูควรศึกษาและทดลองใช้อุปกรณ์ก่อนนำไปใช้จริง
- 3.5 ครูควรให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมกลุ่มละไม่เกิน 6 คน
- 3.6 ครูควรชี้แจงบทบาทของนักเรียน ขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละชุดให้นักเรียนทราบ
- 3.7 ครูควรแนะนำนักเรียนขณะที่ใช้ชุดการสอน ตามคำแนะนำที่กำหนดไว้และสาธิตท่าต่าง ๆ ประกอบการบรรยายหรือเมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือ
- 3.8 ครูควรให้นักเรียนทำบัตรกิจกรรมหลังจากเรียนจบในแต่ละชุดการสอนแล้ว พร้อมตรวจเฉลยทันที เพื่อแจ้งผลให้นักเรียนทราบ
- 3.9 ครูควรสรุปผลการใช้ชุดการสอนจากแบบทดสอบประจำชุดการสอนแต่ละชุด เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากใช้ชุดการสอนเสร็จสิ้นลงเรียบร้อยแล้ว วัดทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ วัดเจตคติต่อนาฏศิลป์ไทย และบันทึกปัญหาและข้อเสนอแนะไว้ด้วย

4. บทบาทของนักเรียน

- 4.1 ครูจะต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจบทบาทของการเรียนโดยใช้ชุดการสอน ดังนี้
- 4.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มรับเอกสารจากครูผู้สอน
- 4.3 ทำความเข้าใจเอกสารต่าง ๆ ในชุดการสอนให้เข้าใจก่อนที่จะปฏิบัติกิจกรรมและปฏิบัติกิจกรรมให้ครบถ้วนตามลำดับ
- 4.4 นักเรียนปรึกษาครูผู้สอนเมื่อมีปัญหาในการเรียนด้วยชุดการสอน
- 4.5 ศึกษาบัตรคำสั่ง
- 4.6 นักเรียนดูการสาธิตประกอบการบรรยายแล้วตั้งใจปฏิบัติตาม

- 4.7 นักเรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดความชำนาญในแต่ละกิจกรรม
- 4.8 ทุกกลุ่มนำเสนอผลงานและรอรับการประเมิน
- 4.9 นักเรียนนำความรู้และทักษะต่าง ๆ ไปใช้แสดงประกอบเพลงง่าย ๆ อย่างอิสระ

กลุ่มละ 1 เพลง

5. ขั้นตอนในการใช้ชุดการสอน

ครูจะต้องศึกษาขั้นตอนในการใช้ชุดการสอนให้เข้าใจและปฏิบัติตามลำดับขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

- 5.1 ครูอธิบายวิธีเรียนด้วยชุดการสอน
- 5.2 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม
- 5.3 นักเรียนรับเอกสารจากครูผู้สอนและศึกษาบัตรคำสั่ง
- 5.4 ครูอธิบายบทบาทของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน
- 5.5 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยในการเรียนด้วยชุดการสอน
- 5.6 นักเรียนศึกษาและปฏิบัติตามรายละเอียดในเอกสารชุดการสอน โดยเริ่มจากการศึกษาบัตรคำสั่ง จากนั้นปฏิบัติตาม
- 5.7 ครูอำนวยความสะดวกและจัดกิจกรรมเสริมตามที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้

5.8 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระความรู้ที่ได้

6. การวัดและประเมินผล

เมื่อจบการปฏิบัติกิจกรรมของชุดการสอนแล้ว มีการประเมินผล ดังนี้

- 6.1 วัดทักษะปฏิบัติ
- 6.2 ทดสอบด้วยแบบทดสอบประจำชุดการสอน
- 6.3 ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วัดทักษะปฏิบัติ วัดเจตคติต่อนาฏศิลป์ไทย

หลังเรียนด้วยชุดการสอนแล้ว

โครงสร้างเนื้อหาชุดการสอน
เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เนื้อหา	จำนวนคาบ 10 ชั่วโมง
1. ความรู้ทั่วไป ประวัติความเป็นมา ความหมายของนาฏศิลป์ไทย นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์	1 ชั่วโมง
2. การจับมือ เชน จับหงาย จับคว่ำ จับปรกข้าง จับปรกหน้า จับหลัง จับล้อแก้ว จับหงายชายพก สะบัดมือจับ	1 ชั่วโมง
3. การตั้งวง เชน วงมโหรี วงมโหรี วงกลาง วงล่าง วงหน้า ทำบ้าน และวงพิเศษ	2 ชั่วโมง
4. การเคลื่อนไหวร่างกายอาการของเท้า เชน ประเท้า ถัดเท้า กระทุ้งเท้า ยกเท้า กระดกเท้า สะดุดเท้า ก้าวเท้า จรดเท้า ขอยเท้า ยึด-ยุบ วางส้น	2 ชั่วโมง
5. การเคลื่อนไหวร่างกายอาการของลำตัว เชน เอียงศีรษะ เอียงไหล่ ยักตัว โยกตัว ย่อตัว	2 ชั่วโมง
6. การเคลื่อนไหวร่างกายภาษาท่านาฏศิลป์ เชน รัก ไป มา แนะนำตนเอง ร้องไห้ ปฏิเสธ ยิ้ม แอ ตีใจ เศร้า รำเริง ท่าน ท่านที่เคารพ	1 ชั่วโมง
7. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วัดทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ วัดเจตคติต่อนาฏศิลป์	1 ชั่วโมง

แผนภูมิ 1 โครงสร้างเนื้อหาชุดการสอน เรื่องนาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์

ชุดการสอนที่ 1

เรื่อง ความรู้ทั่วไป ความเป็นมา ความหมายของนาฏศิลป์
นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์

จัดทำโดย

นางอภิญห์พร แม้นวิเศษพงศ์

เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คู่มือครู

ชุดการสอนที่ 1

เรื่อง ความรู้ทั่วไป ความเป็นมา ความหมายของนาฏศิลป์ไทย นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์

คำชี้แจง สำหรับชุดการสอนที่ 1

ชุดการสอนเรื่องนี้ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 1 ชั่วโมงประกอบด้วย

1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อเรียนจบบทนี้แล้วนักเรียนสามารถ
 - 1.1 เล่าประวัติความเป็นมาและความหมายของนาฏศิลป์ไทยง่าย ๆ ได้
 - 1.2 อธิบายความหมายของนาฏยศัพท์ง่าย ๆ ได้
 - 1.3 อธิบายความหมายของภาษาทำนาฏศิลป์ง่าย ๆ ได้
 - 1.4 บอกประเภทของนาฏยศัพท์ได้
 - 1.5 บอกประโยชน์ของการเรียนนาฏศิลป์ไทยได้
 - 1.6 นำทำนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไปใช้ประกอบเพลงต่าง ๆ ได้
2. ส่วนประกอบของชุดการสอนที่ 1 มีดังนี้
 - 2.1 คู่มือครู 1 ฉบับ
 - 2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ 1 ฉบับ
 - 2.3 สื่อ/ อุปกรณ์ประกอบกิจกรรมประจำชุดการสอน มีดังนี้
 - 2.3.1 บัตรคำสั่ง
 - 2.3.2 บัตรเนื้อหาที่ 1-3
 - 2.3.3 บัตรรูปภาพ 1-2
 - 2.3.4 บัตรกิจกรรมที่ 1
 - 2.3.5 บัตรเฉลยคำตอบกิจกรรมที่ 1
 - 2.3.6 บัตรกิจกรรมที่ 2
 - 2.3.7 บัตรเฉลยคำตอบกิจกรรมที่ 2
 - 2.3.8 บัตรกิจกรรมที่ 3
 - 2.3.9 บัตรเฉลยคำตอบกิจกรรมที่ 3
 - 2.4 แบบทดสอบประจำชุดการสอนที่ 1

3. บทบาทของครู

- 3.1 ศึกษาคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้และชุดการสอน
- 3.2 จัดเตรียมเอกสาร อุปกรณ์ก่อนประกอบกิจกรรมประจำชุดการสอนให้พร้อม
- 3.3 ศึกษาและทดลองใช้สื่อ อุปกรณ์ก่อนนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3.4 นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่มและดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้การสอนไปตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
- 3.5 นักเรียนศึกษา บัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรรูปภาพ บัตรกิจกรรม บัตรเฉลยคำตอบกิจกรรม และทำกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
- 3.6 ครูแนะนำและเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เรียนในขณะทำกิจกรรม
- 3.7 เมื่อเรียนจบชุดการสอนแล้ว ครูต้องทำการทดสอบประจำชุดการสอน
- 3.8 ให้นักเรียนดูเฉลยหลังจากทำแบบทดสอบแล้ว
- 3.9 บัตรเฉลยแบบทดสอบประจำชุดการสอนที่ 1 ดังนี้
คำเฉลยข้อทดสอบ ข้อ 1 ดังนี้
 - ข้อ 1 ตอบ ค
 - ข้อ 2 ตอบ ข
 - ข้อ 3 ตอบ ค
 - ข้อ 4 ตอบ ข
 - ข้อ 5 ตอบ ค
 คำเฉลยข้อทดสอบข้อ 2 ดังนี้
 - ข้อ 1 จีบล้อแก้วหรือจีบวงแก้ว
 - ข้อ 2 กระดกเท้า
 - ข้อ 3 ตั้งวงบน
 - ข้อ 4 จีบหลังหรือจีบส่งหลัง
 - ข้อ 5 ก้าวหน้า

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วย ท่ารำไทยพื้นฐาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เรื่อง ความรู้ทั่วไป ความเป็นมา ความหมายนาฏศิลป์ไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์

สาระสำคัญ

นาฏศิลป์ไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ซึ่งทำรำมีความอ่อนช้อยสวยงาม มีแบบแผน โดยมีนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ มาประกอบและสื่อความหมายให้ผู้ชมเข้าใจ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนจบบทนี้แล้วผู้เรียนสามารถ

1. เล่าประวัติความเป็นมาและความหมายของนาฏศิลป์ไทยง่าย ๆ ได้
2. อธิบายความหมายของนาฏยศัพท์ง่าย ๆ ได้
3. อธิบายความหมายของภาษาทำนาฏศิลป์ได้
4. บอกประเภทของทำนาฏยศัพท์ได้
5. บอกประโยชน์ของการเรียนนาฏศิลป์ไทยได้
6. นำทำนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไปใช้ประกอบเพลงต่าง ๆ ได้

สาระการเรียนรู้

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความเป็นมา ความหมายของนาฏศิลป์ไทย นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์

ประวัติความเป็นมาของนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์ไทยเป็นศิลปวัฒนธรรมสาขาหนึ่ง ที่แสดงถึงความเป็นชาติที่เจริญรุ่งเรืองของไทย ความงดงามของการรำรำ ตามจังหวะ ทำนอง เพลง ตลอดจนการสื่อความหมายด้วยบทเจรจา ท่าทาง และคำร้อง ล้วนช่วยให้ผู้ชมได้ชื่นบาน

ความหมายของนาฏยศัพท์ นาฏยศัพท์เป็นศัพท์เฉพาะทางนาฏศิลป์ เป็นชื่อเฉพาะ ท่ารำไทย ซึ่งมี ท่าตั้งวง ท่าจับมือ สะบัดมือจับ การเคลื่อนไหวเท้า การเคลื่อนไหวลำตัว และภาษาทำนาฏศิลป์ เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ชมเข้าใจบทเพลงที่แสดง

ความหมายของภาษาทำนาฏศิลป์ เป็นการแสดงท่าทางแทนคำพูด อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ภาษาทำนาฏศิลป์เป็นการใช้ภาษาที่วิวัฒนาการมาจากท่าธรรมชาติ

ประเภทของทำนานฎยคัพพ์ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ หมวดนามคัพพ์ หมวดกิริยาคัพพ์ และนากฎยคัพพ์เบ็ดเตล็ด

ประโยชน์ของการเรียนนากฎยคัพพ์ไทย คือ เพื่อให้มีโอกาสแสดงออก เป็นการสนทนาการที่ดี เป็นการร่วมมือในการรักษาการร่ายรำของไทย ปลุกฝังนิสัยให้รักที่จะเรียนนากฎยคัพพ์ ช่วยในการออกกำล้งกาย เป็นการฝึกให้รู้จักการทำงาน สร้างอาชีพ และมีสติปัญญาจากการชมการแสดง

กิจกรรมการเรียนการสอน (เน้นกระบวนการปฏิบัติ)

1. นักเรียนดูวีดิทัศน์ การแสดงต่าง ๆ แล้วสังเกตดูกิริยาอาการของการแสดงท่าต่าง ๆ
2. สนทนาเกี่ยวกับนากฎยคัพพ์ไทย นากฎยคัพพ์และภาษานากฎยคัพพ์
3. ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับนากฎยคัพพ์ไทย

นากฎยคัพพ์และภาษานากฎยคัพพ์ให้นักเรียนเข้าใจ

4. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม
5. นักเรียนรับเอกสาร และดำเนินการตามบัตรคำสั่ง ดังนี้

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดูวีดิทัศน์การแสดงนากฎยคัพพ์และสังเกตท่าทาง
2. ศึกษาบัตรเนื้อหาที่ 1 แล้วอภิปราย
3. ศึกษาบัตรเนื้อหาที่ 2 แล้วอภิปราย
4. ศึกษาบัตรเนื้อหาที่ 3 แล้วอภิปราย
5. ดูบัตรรูปภาพการแสดงท่าต่าง ๆ
6. ทำกิจกรรมตามบัตรกิจกรรมที่ 1, 2 และ 3 และดูบัตรเฉลยคำตอบ
7. ทำแบบทดสอบประจำชุดที่ 1

6. นักเรียนศึกษาบัตรเนื้อหาที่ 1 แล้วอภิปรายประเด็นต่อไปนี้

- 6.1 นากฎยคัพพ์ไทยคืออะไร
- 6.2 การเรียนนากฎยคัพพ์มีประโยชน์อย่างไร

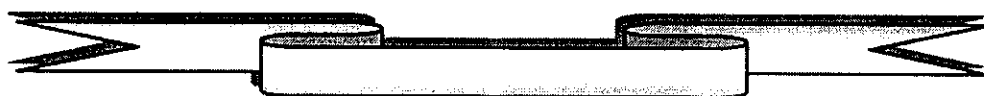
7. นักเรียนศึกษาบัตรเนื้อหาที่ 2 เรื่อง นาฏยศัพท์ แล้วอภิปรายประเด็นต่อไปนี้
 - 7.1 นาฏยศัพท์ที่เรียนผ่านมาแล้วในประณตศึกษาปีที่ 2 มีอะไรบ้าง
 - 7.2 การตั้งวง มีกี่ชนิด อะไรบ้าง
 - 7.3 การจับมือมีกี่ชนิด อะไรบ้าง
 - 7.4 นักเรียนดูการสาธิตท่าจากครู ท่าต่าง ๆ แล้วบอกว่าเป็นท่าอะไร
8. นักเรียนศึกษาบัตรเนื้อหาที่ 3 เรื่องภาษาทำนาฏศิลป์ แล้วอภิปรายประเด็นต่อไปนี้
 - 8.1 ภาษาทำนาฏศิลป์มีวิวัฒนาการมาจากอะไร
 - 8.2 ภาษาทำนาฏศิลป์ แบ่งเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง
 - 8.3 นักเรียนแสดงท่าที่ครูบอกชื่อต่อไปนี้
9. นักเรียนศึกษาบัตรรูปภาพที่ 1-2 แล้วสังเกตความคล้ายคลึงระหว่างท่ารำ ร่วมกันอภิปราย
10. นักเรียนศึกษาบัตรกิจกรรมที่ 1, 2 และ 3 แล้วปฏิบัติตามลำดับพร้อมบัตรเฉลยกิจกรรม
11. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปประวัติความเป็นมา ความหมายของนาฏศิลป์ไทย นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ จากบัตรเนื้อหาที่ 1-2-3 อีกครั้ง
12. นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยชุดการสอนที่ 1 แล้วจำนวน 10 ข้อ

สื่อการเรียนรู้

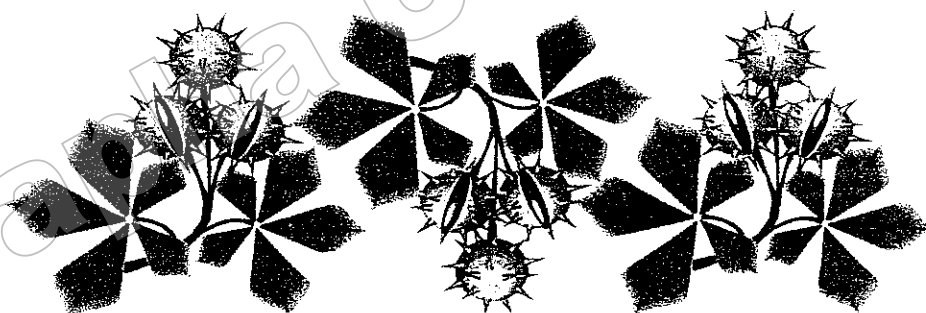
1. บัตรคำสั่ง
2. วิดีทัศน์การแสดงนาฏศิลป์ไทยรูปแบบต่าง ๆ
3. บัตรรูปภาพท่ารำนาฏศิลป์ไทย นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์
4. บัตรเนื้อหาที่ 1-3
5. บัตรกิจกรรมที่ 1-3
6. บัตรเฉลยคำตอบกิจกรรม 1-3

การวัดและประเมินผล

ครูผู้สอนจะประเมินพฤติกรรมในการร่วมกิจกรรม อภิปราย และทำแบบทดสอบประจำชุดการสอนที่ 1

สื่อการเรียนการสอน
ประจำชุดการสอนที่ 1

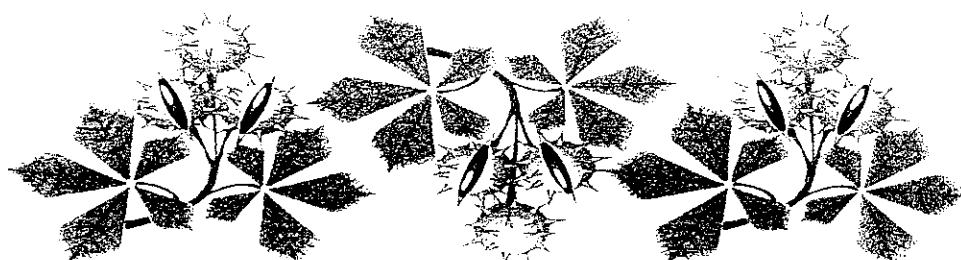
บัตรคำสั่ง ชุดการสอนที่ 1

ให้นักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดูวีดิทัศน์การแสดงนาฏศิลป์ไทยและสังเกตท่าทาง
2. ศึกษาบัตรเนื้อหาที่ 1 แล้วอภิปราย
3. ศึกษาบัตรเนื้อหาที่ 2 แล้วอภิปราย
4. ศึกษาบัตรเนื้อหาที่ 3 แล้วอภิปราย
5. ดูบัตรรูปภาพการแสดงท่าทางต่าง ๆ
6. ทำกิจกรรมตามบัตรกิจกรรมที่ 1 – 3 และดูบัตรเฉลย

คำตอบ

7. ทำแบบทดสอบประจำชุดการสอนที่ 1

บัตรเนื้อหาที่ 1

เรื่อง ความรู้ทั่วไป ความเป็นมา ความหมายของนาฏศิลป์ไทย นาฏยศัพท์และ ภาษาทำนาฏศิลป์ โดยสังเขป

นาฏศิลป์ไทยเป็นวัฒนธรรมสาขาหนึ่งที่แสดงถึงความเป็นชาติที่เจริญรุ่งเรืองของไทย ความงดงามของการรำร่า ตามจังหวะ ทำนองเพลงตลอดจนการแสดงสื่อความหมายด้วย บทเจรจาทำทางและคำร้องเป็นลำนำ ช่วยให้ผู้ชมได้ชื่นบาน สนุกสนาน ได้อิมเอบกับสุนทรีรส และเกิดอารมณ์คล้อยตามไปกับการแสดง นาฏศิลป์ไทยเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาติและเป็นศิลปะที่เด่นที่สุด สามารถแสดงได้โดยตนเอง ทั้งในลักษณะที่เข้มแข็งและอ่อนโยน นาฏศิลป์เป็นการปรุงแต่งกิริยาทำทางของมนุษย์ให้งดงามขึ้นในรูปแบบของการเอียงกรายรำร่าหรืออาจเรียกได้ว่า เป็นอีกภาษาหนึ่งที่ใช้อธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ได้โดยวิธีนุ่มและแนบเนียน จนเป็นที่กล่าวกันโดยทั่วไปว่า "นาฏศิลป์เป็นภาษาสากล" ทำให้เป็นที่พึงพอใจของผู้รับรู้รับฟัง ฐานะทางสังคมของนาฏศิลป์ นับว่าสำคัญไม่น้อย นาฏศิลป์จึงเป็นสื่อที่ควรแก่การเรียนรู้และสนใจอย่างยิ่ง การศึกษาวิชานาฏศิลป์ควรเข้าถึงความมุ่งหมายและหลักวิชา เริ่มต้นจากขั้นริเริ่มและต่อเนื่อง แยกขยายไปตามลำดับเป็นขั้น ๆ ให้เป็นรากฐานก่อน

นาฏศิลป์ หมายถึง "การฟ้อนรำที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น"

นาฏศิลป์ หมายถึง การแสดงออกของมนุษย์ โดยวิถีทางแห่งการเคลื่อนไหวด้วยจังหวะ อันงดงามเปรียบพร้อมด้วยการสะท้อน บทบาทของสังคมหรือนาฏศิลป์มีคุณค่าทางศิลปะ ประโยชน์ของนาฏศิลป์ไทย

1. ทำให้ได้รับความรู้ทางนาฏศิลป์
2. ทำให้เป็นคนมีอารมณ์แจ่มใส
3. การฝึกนาฏศิลป์ไทยเป็นการออกกำลังกายไปในตัวทำให้มีทรวดทรงดี สง่า
4. ทำให้รู้จักดนตรีและเพลง
5. ทำให้รู้จักคุณค่าของนาฏศิลป์ เพื่อการสื่อสาร เพื่องานพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อความบันเทิงและการสร้างสรรค์
6. ทำให้เกิดความรอบรู้
7. ได้รู้จักองค์ประกอบของนาฏศิลป์ ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของศิลปะที่มีท่วงท่าลีลาเป็นแบบฉบับของแต่ละชาติ ซึ่งนาฏศิลป์ประกอบไปด้วย การขับร้อง การฟ้อนรำและระบำ ซึ่งทั้ง 3 ประเภท นี้ประกอบกันแล้วก็ได้ชื่อว่า "สุนทรีศาสตร์" คือ "วิชาที่ว่าด้วยความงาม"

บัตรเนื้อหาที่ 2

เรื่อง นาฏยศัพท์

นาฏยศัพท์ เป็นศัพท์เฉพาะทางนาฏศิลป์ เป็นชื่อเฉพาะท่ารำไทยและในระดับชั้นนี้
นาฏยศัพท์พื้นฐานที่ควรรู้จักและต้องปฏิบัติ มีดังนี้

การตั้งวง เป็นลักษณะของลำแขนที่ทอดโค้ง ปลายนิ้วเหยียดตั้งขึ้น หักนิ้วหัวแม่มือ
เข้าหาฝ่ามือเล็กน้อยและหักข้อมือเข้าหาลำแขน แบ่งออกตามระดับของตำแหน่งมือที่ยกขึ้น ดังนี้
ตั้งวงบนพระ ปลายนิ้วจะอยู่ระดับแฉ่งศีรษะ วงบนนางปลายนิ้วจะอยู่ระดับหางคิ้ว
ตั้งวงกลาง ปลายนิ้วจะอยู่ระดับไหล่
ตั้งวงล่าง ปลายนิ้วจะอยู่ระดับหน้าท้องหรือหัวเข็มขัด
ตั้งวงหน้า ตัวพระปลายนิ้วอยู่แนวข้างแก้มข้างเดียวกับกับวงพิเศษ ส่วนวงหน้านาง
ปลายนิ้วจะอยู่ระดับปาก

ตั้งวงพิเศษ วงพิเศษเป็นวงที่ตั้งขึ้น อยู่ระหว่างวงบนกับวงหน้า ส่วนมากจะใช้กับ
ตัวพระในท่าพิสมัยเรียงหมอนในการรำแม่บทเล็ก

ตั้งท่าบัวบานหรือวงบัวบานหรือวงเทือกด ยกแขนแล้วหงายท้องแขนขึ้น จะตั้งมือ
ทั้งสองข้างหรือข้างใดข้างหนึ่งก็ได้ แขนหงายฝ่ามือออกให้ปลายนิ้วหันออกด้านนอกลำตัว

การจับมือ เป็นการให้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดข้อแรกของปลายนิ้วชี้ นิ้วที่เหลือเหยียดตั้ง
กรีดนิ้วให้เป็นรูปพัด หักข้อมือเข้าหาลำแขน แบ่งออกเป็น

จับหงาย หงายมือจับให้ปลายนิ้วชี้ขึ้นข้างบน

จับคว่ำ คว่ำมือจับให้ปลายนิ้วที่จับชี้ลงข้างล่าง

จับหลัง ส่งมือจับไปด้านหลังพร้อมหงายท้องแขนขึ้นให้ปลายนิ้วชี้ขึ้นข้างบน

จับปรกข้าง ยกมือขึ้นระดับแฉ่งศีรษะแล้วจับมือหันปลายนิ้วเข้าหาแฉ่งศีรษะ

จับปรกหน้า ยกมือขึ้นระดับหน้าแล้วจับมือ โดยหันปลายจับเข้าหาใบหน้า

จับล้อแก้ว ใช้นิ้วหัวแม่มือกดปลายนิ้วกลาง กรีดนิ้วออกให้ตึงและนิ้วหัวแม่มือกดปลาย

นิ้วกลางกรีดออกให้ตึงเป็นวงกลม ส่วนนิ้วที่เหลือเหยียดตั้ง

จับหงายชายพก จะใช้มือใดมือหนึ่งก็ได้ เมื่อจับแล้วนำมือที่จับนั้นมาไว้ที่หัวเข็มขัด

ลักษณะการจับหงายมือขึ้น

ท่าสะบัดมือจับ เป็นกิริยาการใช้มือ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติคือ จับปรกข้าง แขนหงาย
ปลายนิ้วตกลอกด้านนอกลำตัว แล้วหมุนข้อมือไปตั้งเป็นวงบน

นาฏยศัพท์การเคลื่อนไหวร่างกายอาการของเท้า ซึ่งมีทำให้นักเรียนควรเรียนรู้ และฝึกหัด ดังนี้

ท่าจรดเท้า เป็นการใช้จุมูกเท้าแตะพื้น (จุมูกเท้า คือ เนื้อที่ฝ่าเท้าอยู่ถัดจาก นิ้วหัวแม่เท้า) ยกส้นเท้าขึ้นเชิดปลายนิ้วเท้าหันไปทางข้างหน้า งอเข่าเล็กน้อย เท้าหลังยื่น เต็มเท้าเพื่อรับน้ำหนัก

ท่าวางส้น เป็นการวางเท้าที่ยกอยู่ลงด้วยส้นเท้า ปลายเท้าเชิด เท้าที่วางห่างกันพอสมควรย่อเข้าพองาม เอียงตัวข้างเท้าที่ยืนรับน้ำหนักสลับซ้าย-ขวา

ท่าประเท้า วางเท้าเหลื่อมกันเล็กน้อย ย่อตัวลงใช้จุมูกเท้าแตะพื้นเบา ๆ แล้วยกขึ้น ยืด-ยุบ ทำพร้อมกันทั้งสองเท้า วิธียืด-ยุบ ก็คือ ย่อตัวลงและยืดขึ้น

ชอยเท้า ยกส้นเท้าขึ้นเล็กน้อย ย่อเข้าแล้วย่ำด้วยปลายเท้า โดยการชอยดี ๆ น้ำหนักตัว ลงบนเท้าทั้งสองข้างเท่า ๆ กัน

ก้าวเท้า การยกเท้าข้างใดข้างหนึ่งไปข้างหน้า พร้อมวางเท้าลง เปิดส้นเท้าหลัง น้ำหนัก ตัวอยู่ที่เท้าที่ก้าวลง

ถัดเท้า ใช้เท้าขวาเป็นเท้าที่ใช้ถัดตามหลักนาฏศิลป์ไทย ใช้จังหวะในการถัด มี 3 จังหวะ คือ ตับ-ทิง-ทิง ยกเท้าซ้ายก้าวไปข้างหน้า เท้าขวาไถพื้นแล้วยกวางเท้าขวาลง

กระทุ้งเท้า ใช้จุมูกเท้าใดเท้าหนึ่งวางหลัง ย่อตัวลงกะเทาะเท้ากับพื้นเบา ๆ เป็นจังหวะ

กระดกเท้า อาการสับเนื่องจากการกระทุ้งเท้า 1 ครั้ง พร้อมยกเท้าไปข้างหลังแล้ว ถีบเข้าไปข้างหลังให้มากที่สุด เอียงตัวทางเท้าที่กระดกเพื่อป้องกันไม่ให้ล้มหรือโอนไปเอนมา

นาฏยศัพท์การเคลื่อนไหวร่างกายอาการของลำตัว ในชั้นนี้นักเรียนควรเรียนรู้ และฝึกหัดดังนี้

เอียงศีรษะ เอียงตามจังหวะเพลงไปพร้อม ๆ กับการเอียงไหล่เอียงตัวซ้าย-ขวาสลับกัน ยกตัว การตั้งเอวใช้วิธีถองเข้าข้างเอว สลับแขนตั้ง-หย่อนสลับกัน

โยกตัว ทำคล้ายกับยกตัว แต่จะแข็งกว่า ถ้าโยกตัวไปทางขวาก็จะเอียงขวา คือ เอียงทางเดียวกับการโยกตัว

บัตรเนื้อหาที่ 3

เรื่อง ภาษาทำนาฏศิลป์

ภาษาทำนาฏศิลป์ เป็นการแสดงท่าทางแทนคำพูด อารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ภาษาทำนาฏศิลป์เป็นการใช้ภาษาที่วิวัฒนาการมาจากทำธรรมชาติ แบ่งเป็น

1. ภาษาทำนาฏศิลป์ที่ใช้แสดงแทนคำพูด เช่น ตอบรับ ปฏิเสธ
2. ภาษาทำนาฏศิลป์ ที่ใช้แสดงกิริยาอาการ เช่น คอย ดม ไป มา เคารพ เรียก ยืม

เธอ ฉันท

3. ภาษาทำนาฏศิลป์ ที่แสดงความรู้สึกและอารมณ์ เช่น รัก โกรธ ดีใจ เสียใจ เศร้า
- ภาษาทำนาฏศิลป์ที่ต้องศึกษาในชั้นนี้ ได้แก่

ปฏิเสธ คือ ยกมือตั้งระดับหน้าอก สันปลายนิ้วพร้อม ๆ กับการส่ายหน้าเล็กน้อย

เรียกมา คือ ปาดมือกรีดจีบเข้าตัวด้านหน้าแล้วปล่อยจีบเป็นดั่งวง

ไป คือ ม้วนมือจีบออกไปดั่งวง

แนะนำตนเอง คือ ใช้มือซ้ายจีบเข้าหาอกหรือใช้ฝ่ามือแตะอกก็ได้

ทำยิ้ม คือ จีบคว่ำระดับปาก อมยิ้มเฉียงข้างมือที่จีบ

ทำดีใจ คือ ใช้มือซ้ายจีบระดับปาก

ทำน คือ ยกมือขวาขึ้นตั้งฉาก หันปลายนิ้วออกตามองมือที่ยกขึ้น

ทำนที่เคารพ คือ ยกมือขึ้นไหว้ทางด้านข้างหรือเรียกว่าไหว้สูง

ทำเร้ง คือ จีบหงายระดับเอวทั้งสองมือ แล้วเปลี่ยนมือเป็นดั่งวงระดับอก

ทำรัก คือ ใช้มือทั้งสองไขว้กันแล้วนำมาทาบที่ฐานไหล่

ทำร้องไห้ คือ ใช้มือซ้ายแตะที่หน้าผาก มือขวาจีบแนบที่ชายพก พร้อมสะอื้นตัว

เล็กน้อย

ทำเศร้า คือ ประสานลำแขนที่หน้าท้องพร้อมทั้งก้มหน้าลงเล็กน้อย

บัตรรูปภาพที่ 1

เรื่อง ความรู้ทั่วไป ความเป็นมา ความหมายของนาฏศิลป์
นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์

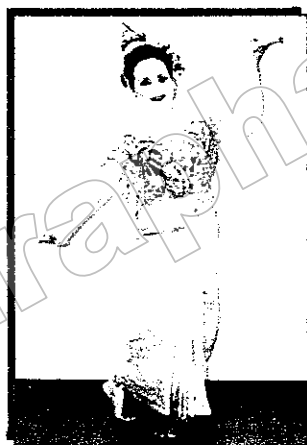
รำถวายพรหมณ์

รำในราชนาฏยบัณฑิต

รำถวายวันทอง

รำถวายพร

ระบำตี่งครกตี่งสาก

ฟ้อนลาวดวงเดือน

บัตรรูปภาพที่ 2

เรื่อง ความรู้ทั่วไป ความเป็นมา ความหมายของนาฏศิลป์
นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์

ระบำกนรีร่อน

รำถวายพระ หรือรำตีนवल

ชุดการแสดงกนรีร่อน

ระบำศรีวิชัย

บัตรกิจกรรม ชุดการสอนที่ 1
ความรู้ทั่วไป ความหมาย ความเป็นมาของนาฏศิลป์
นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์

